

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DUS-07-406-BB/08

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 16.09.08.

nr. 5409 podpis *Borusewicz*

Warszawa, dnia 16 września 2008r.

ANNA BORUSEWICZ
Marszałka Senatu
wpłynęło dn. 17.09.08

nr. 6759 podpis *Marszałek*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na pismo z dnia 13 sierpnia br. znak: BPS/DSK-043-804/08, przy którym przesłane zostało oświadczenie złożone przez senatora Antoniego Motyczkę na 17. posiedzeniu Senatu w dniu 7 sierpnia 2008 r. w sprawie przedstawienia stanowiska dotyczącego przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) z uwagi na podniesioną przez mieszkańca Raciborza kwestię uprawnień do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Wprowadzonym z dniem 1 stycznia 1999 r. systemem emerytalno – rentowym uregulowanym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, określona została między innymi sprawa emerytury górniczej oraz emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko.

W zreformowanym systemie emerytalnym postanowiono utrzymać przez okres przejściowy preferencyjne uprawnienia do przechodzenia na wcześniejszą emeryturę dla niektórych grup ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., w tym przede wszystkim dla górników.

W systemie tym w stosunku do górników zachowano uprzednio przysługujące uprawnienia do emerytury górniczej oraz emerytury górniczej, bez względu na wiek

i zajmowane stanowisko.

Zachowano także okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą oraz okresy zaliczalne do pracy górniczej uwzględniane przy ustalaniu uprawnień do emerytury górniczej przysługującej pracownikom w wieku 55 lub 50 lat legitymującym się okresem pracy górniczej wynoszącym łącznie z okresami pracy równorzędnej i okresami zaliczalnymi do pracy górniczej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym odpowiednio co najmniej 5 lub 15 lat pracy górniczej.

Jednym z okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnianym przy ustalaniu uprawnień do emerytury górniczej był okres pełnienia przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą.

Natomiast prawo do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługiwało pracownikom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., którzy wykonywali pracę górniczą pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat. Do okresu pracy górniczej zaliczano także okresy niezdolności do pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo z tytułu choroby zawodowej, za które zostało wypłacone wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy albo świadczenie rehabilitacyjne oraz inne okresy niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy w wymiarze 35 dni w roku kalendarzowym. Okresy te zaliczane były w przypadku bezpośredniego poprzedzenia pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i przypadające w czasie trwania stosunku pracy.

Przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej na tych zasadach był uwzględniany również w wymiarze do 5 lat, okres urlopu górniczego, który był określony przepisami ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz. U. Nr 162, poz. 1112 z późn. zm.) oraz okres świadczenia górniczego określonego przepisami ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 - 2006 (Dz. U. Nr 210 poz. 2037 z późn. zm.).

W przypadku tej emerytury wymagane było także spełnienie łącznie warunków: nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, spełnienie warunków do uzyskania emerytury do dnia 31 grudnia 2006 r., rozwiązania stosunku pracy.

Przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, nie były uwzględniane żadne inne okresy niż wymienione, w tym okresy pracy równorzędnej do jakich był zaliczany okres pełnienia przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą.

Wyjątek od tej zasady, z uwagi na głęboką restrukturyzację branży węgla kamiennego, przez okres przejściowy został określony jedynie w przepisach wymienionej ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych, zgodnie z którym między innymi okresy do czterech lat, pełnienia funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego górników, poprzedzone pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zaliczane były do okresów pracy górniczej przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, na podstawie wniosków złożonych do dnia 31 grudnia 2002 r.

W kolejnych regulacjach dotyczących restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego tj. w przepisach ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006 już nie zostały zawarte rozwiązania dotyczące zaliczenia okresu do czterech lat, pełnienia funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego górników, do pracy górniczej uwzględnianej przy ustalaniu uprawnień do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko.

Od dnia 1 stycznia 2007 r. sprawę uprawnień do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, regulują przepisy ustawy emerytalnej w brzmieniu nadanym przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 167, poz. 1397).

Przyjęte w 2005 r. wołą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przepisy wskazanej ustawy są realizacją przedłożonego Sejmowi obywatelskiego projektu ustawy dotyczącej zmiany regulacji emerytalnych, w tym przede wszystkim zmiany regulacji odnoszących się do emerytur górniczych.

W trakcie prac nad tym projektem w komisjach sejmowych, w których uczestniczyli również przedstawiciele związków zawodowych górników, analizie podlegały przedstawione

obywatelskie propozycje rozwiązań dotyczące emerytur górniczych, w tym okresów uważanych za pracę górniczą oraz pracę równorzędną z pracą górniczą.

Zarówno w przypadku okresów zatrudnienia uważanego za pracę górniczą oraz pracę równorzędną z pracą górniczą uwzględnianych przy ustalaniu uprawnień do emerytury górniczej nie znaleziono podstaw do rozszerzania tych okresów.

Przeciwnie podczas tych prac przyjęto ograniczenie okresów zatrudnienia uważanego za pracę górniczą oraz równorzędną z pracą górniczą.

W związku z tym w przypadku okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą nastąpiło ich ograniczenie przez zniesienie między innymi okresu pełnienia przez pracowników funkcji z wyboru w organach związku zawodowego zrzeszającego pracowników kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów, jeżeli pracownicy ci bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali pracę górniczą.

Wypracowane zostały rozwiązania dotyczące utrzymania w zreformowanym systemie emerytalnym preferencyjnych uprawnień do emerytury górniczej oraz emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko.

Wobec przyjętych preferencyjnych rozwiązań w stosunku do pozostałych ubezpieczonych emerytury te nie zostaną objęte systemem emerytur pomostowych.

W związku z tym od dnia 1 stycznia 2007 r. prawo do emerytur górniczych regulują przepisy zawarte w Rozdziale 3 a, Emerytury górnicze, ustawy emerytalnej.

Jeżeli chodzi o prawo do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, to w myśl przepisów art. 50 e ustawy emerytalnej, prawo do tej emerytury przysługuje pracownikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat.

Do okresów pracy górniczej zalicza się także okresy niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy albo z tytułu choroby zawodowej, za które wypłacone zostało wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy albo świadczenie rehabilitacyjne jak również okresy czasowego oddelegowania pracowników, do zawodowego pogotowia ratowniczego w Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, w KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie lub w okręgowych stacjach ratownictwa górniczego. Okresy te zalicza się do pracy górniczej w razie ich bezpośredniego poprzedzenia pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przypadające w czasie trwania stosunku pracy.

Z tym, iż wymagany jest także warunek nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na

rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa, wprowadzony przepisami ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 17, poz. 95).

Prawo do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, na wskazanych zasadach nie zostało uzależnione od przynależności ubezpieczonych do określonej grupy wiekowej ubezpieczonych.

Ponadto przyjętymi przez Sejm przepisami art. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy – Karta Nauczyciela osobom, które do dnia 31 grudnia 2007 r. spełniły warunki do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, uregulowanej przepisami ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r., stworzono możliwość przejścia na te emerytury na warunkach określonych w tych przepisach.

W dniu 7 września 2007 r. Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 191, poz. 1369).

Z uwagi na regulacje przepisów art. 3 tej ustawy nastąpiło kolejne wydłużenie do dnia 31 grudnia 2008 r. możliwości skorzystania z prawa do emerytury górniczej lub emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przy zachowaniu warunków do tych emerytur w brzmieniu przepisów regulujących uprawnienia obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r.

Jak również uregulowano, iż osobom, którym udzielono urlopu górniczego na warunkach określonych w przepisach ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych lub świadczenia górniczego na warunkach określonych przepisami ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 - 2006, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, uwzględnia się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną, za które zostało wypłacone wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy, okresy czynnej służby wojskowej lub okresy pełnienia z wyboru funkcji w organach związku zawodowego zrzeszającego górników na warunkach określonych w tych odrębnych przepisach, o ile z urlopem górniczym lub świadczeniem górniczym osoby te spełniły do dnia 31 grudnia 2008 r. warunki do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko.

Należy podkreślić, iż obowiązujące regulacje umożliwiają zarówno przejście na emeryturę górniczą, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, na zasadach określonych przepisami art. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, jak również na zasadach określonych obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2007 r. przepisami art. 50 e ustawy emerytalnej, z tym iż w tym przypadku bez uwarunkowania przynależności do określonej grupy wiekowej ubezpieczonych.

Pragnę podkreślić, iż emerytura górnicza, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, jest świadczeniem preferencyjnym w stosunku do pozostałych świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Należy zauważyć, iż uprawnienie do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, jest niezależne od przynależności do określonej grupy wiekowej.

Emerytura ta kierowana jest do osób legitymujących się określoną pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w związku z tym prawo do niej wynika z faktu wykonywania pracy w określonych warunkach i jej długotrwałości, tj. pracy pod ziemią.

Wymaga również podkreślenia faktu, iż emerytury górnicze, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, realizowane są z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Systemu opartego na opłacaniu składek na ubezpieczenie emerytalne przez ubezpieczonych aktualnie zatrudnionych, z których to składek realizowane są emerytury. Ponadto wysokość tej składki jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych niezależnie od warunków wykonywania pracy i przysługujących uprawnień emerytalnych.

Pragnę podkreślić, iż przyznanie preferencyjnych uprawnień emerytalnych dla jakiegokolwiek grupy ubezpieczonych przy opłacaniu jednakowej składki prowadzi do przerzucania kosztów tych uprawnień na inne grupy ubezpieczonych, którzy z tych uprawnień nie korzystają tym bardziej, iż w przypadku emerytur górniczych ich wysokość jest i będzie ustalana na dotychczasowych zasadach w odróżnieniu od ogółu ubezpieczonych, których wysokość emerytury będzie zależała od składek zgromadzonych na indywidualnych kontach w I i II filarze.

Z uwagi na powyższe i biorąc pod uwagę obowiązujące rozwiązania regulujące uprawnienia do emerytury górniczej, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, brak jest podstaw do podejmowania działań zmierzających do zmiany przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie obejmującym emerytury górnicze.

Jednocześnie pragnę dodać, iż sprawa mieszkańca Raciborza, jako sprawa indywidualna może być zbadana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jedynie po przedstawieniu danych osobowych osoby zainteresowanej tj. imienia i nazwiska oraz miejsca zamieszkania.

2 powołanie

MINISTER

z up.

Agnieszka Chłoi-Domińczak
PODSEKRETARZ STANU